

IMATGES DE LA NOSTRA HISTÒRIA

Et in terra pax

© Fototeca Municipal d'Alcoi. Franco presideix la desfilada de la Victòria a Madrid, el 19 de maig de 1939.
 Fotografia: Michele Francone. Cedida per Giancarlo i Vittore Francone (Itàlia)

JOSEP LLUÍS SANTONJA
 Arxiu Municipal d'Alcoi

'Imatges de la nostra història' és un projecte de participació ciutadana per a conservar el patrimoni gràfic de la ciutat. Si vosté està interessat/da en col·laborar-hi, sols cal que ens deixe les fotos que considere més interessants, bé en paper o en format digital (en aquest cas, la resolució mínima ha de ser: 600 dpi/ppp, format tiff i en color, encara que l'original siga en blanc i negre). Per a més informació, podeu contactar amb l'Arxiu Municipal d'Alcoi (arxiu@alcoi.org i tel. 965 53 71 43).

"Gloria in excelsis Deo et in terra pax hominibus bonae voluntatis". Així comença en llatí el cant del Glòria a la missa, i part d'aquest lema ha estat escollit per titular el concert extraordinari oferit per la Corporació Musical Primitiva d'Alcoi amb motiu del 70è aniversari de la fi de l'anomenada Guerra d'Espanya. El darrer conflicte entre germans que va dessagnar aquest dissortat país que ens acull.

Fa set dècades, després de tres anys de guerra, la il·lusió d'una democràcia a penes incipient s'esvaïa sota les botes militars. Des dels mes de gener, arran la caiguda de Catalunya, la República s'havia desfet com aigua en sucre. Poc a poc les ciutats que havien estat fidels al govern republicà van caure en mans dels militars revoltats. Alcoi passava a mans dels nacionals el 29 de març. Per la nit es va procedir, per fi, a l'encesa de l'enllumenat públic sense por dels bombardejos, encara que aquesta mesura només va poder aplicar-se en el centre "ya que imposibilitades materiales impidieron hacerlo así en todos los barrios de la población".

El dissabte 1 d'abril, per la nit, quan Franco va ser informat que les seues forces havien entrat a Alacant, el dictador va començar a redactar el que seria l'últim "parte" de guerra. Franco tenia grip; era la primera volta que estava malalt des que començà la insurrecció. Assabentat del moment històric que vivia, va decidir interrompre la convalescència i posar-se a escriure. Va redactar unes poques línies que han passat a la història: "En el día de hoy, cautivo y desarmado el ejército rojo, han alcanzado las tropas nacionales sus últimos objetivos militares. La guerra ha terminado". El "parte", redactat on Franco tenia la seu del govern, a Burgos, va ser portat apressadament a l'estudi de Ràdio Nacional. Va ser llegit a les 22:30 hores per l'actor i locutor Fernando Fernández de Córdoba, amb l'entonació i l'èmfasi característics d'aquella època.

El dia després del "parte" final, diumenge 2 d'abril de 1939, entraven a Alcoi els soldats de la Divisió Littorio i el 6é Tabor de Regulars de Tetuan. Al refundat periòdic "Gaceta de Levante" un article anunciava que aquesta entrada hi portava "el pan y la justicia, promesa del Caudillo". D'aquesta manera les noves autoritats locals programaren un repartiment extraordinari i gratuït de productes de primera necessitat: pa, oli, cafè, sabó, llegums, arròs i creïlles. Als xiquets menors de dos anys se'ls facilitaria fins i tot un pot de llet condensada. Italians i "moros" entraven a Alcoi a les dos de la vesprada, precedits d'una banda de cornetes i tambors i seguits de camions amb queviures.

A la comarca, mentrestant, els consells municipals republicans són dissolts i reemplaçats per les noves gestores franquistes. A Cocentaina els falangistes i requetés es concentren en la fàbrica de calcer de Riera. Des d'aquest punt ixen cap a l'Ajuntament, del que prenen possessió. A Muro, "el vecindario, con gran alegría, invadió las calles y plazas con banderas, improvisando una grandiosa manifestación, que recorrió todas las calles entonando los himnos nacionales", fins arribar a l'Ajuntament, on va ser hissada la bandera bicolor. Mentrestant, a Agres, els veïns no tenien coneixement del que estava passant perquè no hi havia llum i no funcionaven els receptors de ràdio. Així s'anunciava una època de carències, foscor i censura.

LES NOSTRES PARAULES

Tèxtil

EUGENI S. REIG

En el parlar d'Alcoi ha sigut molt corrent –i encara ho és– que quan una xicona li diu a un xicon "imbècil!" –coses de jòvens–, aquest, fent-se el tòfol li pregunta: "¿que si treballe en el tèxtil?". Aquesta gracieta té sentit perquè tant la paraula "imbècil" com la paraula "tèxtil" es pronuncien fent recaure l'accent sobre la "e", que és ben oberta i, per tant, rimen.

Per desgràcia, cada vegada hi ha més

valencians que pronuncien "textil", amb accent a la "i", que és com es diu en castellà.

Aquesta pronúncia castellanitzant l'he sentida moltes voltes a València però per ara, afortunadament, no l'havia sentida mai en boca de gent d'Alcoi, població a on la indústria tèxtil ha sigut –i encara és– molt important i, per tant, la paraula és conegudíssima.

Enguany, en els programes que Canal 9 ha dedicat a les festes de moros i cristians de la nostra ciutat, he tingut el disgust de sentir alguns alcoians –un d'ells, per cert, l'alcalde d'Alcoi– pronunciar la paraula "textil" a la castellana. Ho trobe lamentable i depriment. Si no som capaços de sentir-nos orgullosos i devanits de les nostres coses, si no som capaços de parlar la nostra llengua amb dignitat, mal camí portem.